

Öğretmenlerin Matematiğe Karşı Cinsiyet Stereotipleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmenlerin Matematiğe Karşı Cinsiyet Stereotipleri Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27346>

Özet

Öğretmenlerin Matematiğe Karşı Cinsiyet Stereotipleri Ölçeği (ÖMKSÖ), öğretmenlerin matematik alanına yönelik sahip oldukları cinsiyet temelli basmakalıp yargıların ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle ilköğretim düzeyindeki öğretmenlerin, öğrencilerin matematik başarıları ve ilgisi üzerindeki potansiyel cinsiyet stereotipi etkilerini belirlemeye odaklanmaktadır. Bu ölçeğin geliştirilmesi, 2017 yılında Özge Nurlu tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, öğretmenlerin hem kız hem de erkek öğrencilerin matematik yeteneğine dair algıları, beklentilerini ve bu beklentilerin mesleki uygulamalarına nasıl yansıtıldığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu tür stereotiplerin farkındalığı, daha adil ve eşitlikçi bir Matematik Eğitimi ortamının sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Ölçek, geliştirme aşamasında ilgili geçerlik ve güvenilirlik analizlerine tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Cinsiyet Stereotipi, Matematik Eğitimi, Öğretmen Algıları, Ölçek Geliştirme, Matematik Kaygıları, İlköğretim.

Yazarlar

Ölçeğin sorumlu yazarı ve geliştiricisi **Özge Nurlu**'dur.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, görev yapan öğretmenlerin matematiğe özgü cinsiyet stereotiplerinin düzeylerini ve niteliklerini belirlemektir. Bu stereotipler, genellikle matematiğin erkeklere özgü bir alan olduğuna dair yaygın kültürel inançlardan kaynaklanmaktadır ve öğretmenlerin bu inançları sınavta nasıl yansıtacaklarını nicel olarak ölçmek amaçlanmıştır.

ÖMKSÖ, eğitim araştırmacılarına ve politika yapıcılara, öğretmen eğitim programlarının bu tür önyargıların azaltma konusundaki etkinliğini değerlendirilmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç sunar. Ayrıca, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını tespit etmeye yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Yapı (Ölçek Yapısı)

Öğretmenlerin Matematiğe Karşı Cinsiyet Stereotipleri Ölçeği, öğretmenlerin matematik alanındaki cinsiyet temelli inançları ve tutumları ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Ölçek geliştirme çalışmasında genellikle iki veya daha fazla faktörlü bir yapı ortaya

çıkarmıştır.

Boyut 1: Matematiğin Cinsiyete Özgü Yetenek Algısı (Örneğin, erkeklerin doğal olarak daha yetenekli olduğu inancı).

Boyut 2: Matematik Alanındaki Meslek Seçimine Yönelik Cinsiyetçi Beklentiler (Örneğin, matematik ağırlıklı mesleklerin erkeklere daha uygun olduğu düşüncesi).

Boyut 3: Öğretmen Davranışlarının Yansımaları (Stereotiplerin öğretmenlerin sınıf içi etkileşimlerine nasıl yansıtıldığı).

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında, aracın ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini kanıtlamak için çeşitli geçerlik analizleri uygulanmıştır. Nurlu (2017) çalışmasında, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla **Faktör Analizi** yöntemlerini kullanmıştır.

Kapsam geçerliği, ölçek maddelerinin ilgili literatürü ne ölçüde temsil ettiğini göstermek için uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır. Ayrıca, ölçüt bağımlı geçerlik (criterion-related validity) analizleri, ölçek puanlarının ilgili teorik yapılarla (örneğin, matematik kaygısı veya öğretmen öz yeterliği) tutarlılığını test etmek için kullanılabılır.

Güvenirlilik

Bir ölçme aracının tutarlılığını ifade eden güvenirlilik, genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ile rapor edilir. Ölçeğin maddeleri arasındaki iç tutarlılığın yüksek olması beklenir; bu da maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Özge Nurlu'nun çalışmasında, ölçeğin genel güvenirlilik katsayısının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 veya üzeri) olduğu rapor edilmiştir. Bu, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verecek şekilde istikrarlı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin boyut sayısını belirlemeye ve maddelerin hangi faktörlere yüklendiğini keşfetmeye yardımcı olmuştur.

DFA ise, AFA sonucunda elde edilen faktör yapısının farklı bir örneklemede doğrulanıp doğrulanmadığını kontrol etmek için kullanılmıştır. Çalışmada, ölçeğin kuramsal olarak beklenen çok boyutlu yapıyı istatistiksel olarak doğruladığı ve iyi uyum indekslerine sahip olduğu varsayılmaktadır.

Araç Bilgileri

Test Türü:

Geliştirme (Developmental Scale). Bu, ölçeğin sınıftan oluşturulduğu ve standartlaştırıldığı anlamına gelir.

Format:

Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert formatında, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a kadar uzanan bir derecelendirme sistemi).

Mevcut Dil:

Türkçe.

Popülasyon Grubu:

Öğretmenler.

Yaş Grubu:

Yetişkin (Görev yapan öğretmenler).

Popülasyon Detayları:

Özellikle ilköğretim düzeyinde (sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri) görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi:

Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen anket formatındadır.

Anahtar Kelimeler

Özge Nurlu, 2017, Uluslararası Elektronik İlköğretim Dergisi, Matematik Eğitimi, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları:

Makalenin orijinalinde belirtilmemiştir. Araştırmacıların akademik profilinden kontrol edilmesi gerekmektedir.

Kurum E-posta Adresleri:

ozgenurlu@hotmail.com

Yazma Adresi:

Yazarın makalenin yayınlandığı tarihteki kurumsal adresi, orijinal kaynaktan elde edilmelidir (Genellikle üniversite veya eğitim fakültesi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2017 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için genellikle yazardan izin alınması gerekmektedir. İzin ve olası ücretler (ticari kullanımlar için) sorumlu yazar Özge Nurlu ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek belirlenmelidir.

Ölçeğin tam metnine ve geliştirme sürecine dair ayrıntılı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: files.eric.ed.gov. Bu, makalenin orijinal PDF dosyasının bulunduğu ERIC veritabanı bağlantısıdır.

Kaynaklar

Nurlu, Ö. (2017). Developing a Teachers' Gender Stereotype Scale toward Mathematics. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(2), 287-299.

Öğretmenlerin Matematiğe Karşı Cinsiyet Stereotipleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sağlanmamıştır. Tam maddeler listesi için ilgili referans makaleye (Nurlu, 2017) başvurulması gerekmektedir.